

Játék a tárgyakkal

Interjú Zanini de Zanine brazil designerrel

Szöveg: PREPELICZAY-FREY MÓNIKA | Fotó: ©STUDIO ZANINI

Több elismert brazil építész és formatervező, mint Oscar Niemeyer, Lucio Costa, Sergio Rodrigues vagy éppen a Campana testvérek után a fiatalabb generáció tagjaként számos nemzetközi sikert tudhat már maga mögött az idén 40 éves Zanini de Zanine. Említhetjük úgy is őt, mint „Zanini fiát”, és utóbbi talán sugallja az olvasó számára, hogy alkotónk ismert felmenőkel bír. Művészcsalád sarjaként látta meg a napvilágot 1978-ban, édesanyja Fernanada Borges a filmvilágban, édesapja, José Zanini Caldas (1919–2001) az építészet területén alkotott nemzetközi szinten is jelentőset, de tárgytervezéssel is foglalkozott. Zanini de Zanine tehát már gyerekként szívta magába a kultúrát – az élet úgy hozta, hogy éveket töltött a sokáig külföldön élő édesapja mellett, aki később a mentora is lett. Szoros érzelmi kapocs

fűzte össze apát és fiát, így José Zanini Caldas halála mély nyomokat hagyott fiában. Zanini de Zanine a Rio de Janeiro-i katolikus egyetem ipari formatervező szakán diplomázott. Mesterei között ott találjuk Sergio Rodriguest is. *(A Rodrigues-el készült interjú az OCTOGON 2014/6. számában olvasható – a szerk.)* Az egyetem után hamarosan megalapította saját stúdióját, mely Rio egyik külső, favellák övezte negyedében, a Santo Cristóban működik: a szerelőműhelyek s gyár-épületek igazán autentikus környezetet nyújtanak egy ipari formatervező számára. És a csillogástól, feltűnéstől mentes helyszín különösen megfelel egy olyan visszafogott alkotó számára, mint Zanine. A jóképű, de mindemellett igazán szerény, mély érzésű fiatalemberrel, saját stúdiójában találkoztam.

„**ÚGY ÉRZEM, FONTOS SZÁMOMRA, HOGY KEVÉSBÉ
KÖVESSEM A CÉGEK ÁLTAL DIKTÁLT TRENDEKET**”

Több hazai és nemzetközi elismerés, díj után 2015-ben a *Maison&objet America* című kiállítása keretében elnyerte az év designere díjat, és még ugyanebben az évben a *Wallpaper** magazin a nemzetközi válogatásában a 100 legbefolyásosabb tervező közé választotta.

Hogyan értékeli ezeket az elismeréseket? És hogy érzi, minek köszönheti ezt?

A díjat persze egy emberként kaptam, de úgy érzem, hogy ez mégsem egy személynek szól, hanem az egész fiatal brazil designer generáció megméretetése, sikere van ebben az elismerésben. Hogy minek köszönhetem? Úgy gondolom, hogy a tárgyaim anyaghasználata és megformálásuk egyaránt tükrözik a brazil identitást, életérzést, szerintem ennek köszönhetem.

Őn hasonlóan mint egykor édesapja, José Zanini Caldas, sokat tesz a brazil design népszerűsítéséért: kiállításokat szervez Brazíliában és világszerte, Lisszabon, London, Miami után legutóbb tavaly Párizsban volt egy kiállítása.

Beszélne pár szóban erről? Milyen újdonságokat láthatott Párizsban (2017-ben - a szerk.) a közönség?

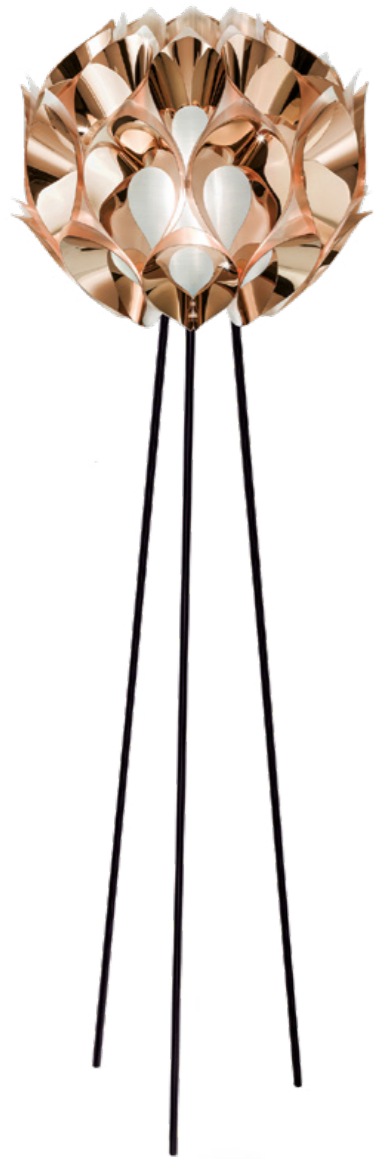
A kiállítás Párizsban, a Galeria James James Galériában nyílt meg, melyre a „klasszikus” modern és kortárs brazil design munkákból válogattunk, vagyis nem csupán az én tárgyaim szerepeltek. Fontos volt számomra ez a tárlat a helyszín miatt is, mivel több évet töltöttem el Párizsban. Olyan alkotásokat mutattunk be, amelyek egyrészt reprezentálják a brazil designt, másrészt fontosnak éreztem megjeleníteni a folytonosságot, kapcsolódást a klasszikus design és a kortárs között. De volt még egy fontos tartalma, mozzanata a tárlatnak. Édesapám példáját követtem ugyanis, aki már 1970-es években a növekvő erdőirtás miatt elkezdett az újrahasznosított fa használatának lehetőségével

foglalkozni, vagyis az újrahasznosítás, a környezettudatos anyaghasználat bemutatása is a koncepció része volt. Kidőlt fák, Brazília vidéki falvaiban és a tengerpartokon álló elhagyatott vagy

Az 1950-es évek
ihletésében fogant
Poltrona 50 (2010).

^ Álló és függeszték
formában is létező,
fémlapokból álló *Flora*
lámpa

Flora állólámpa verzióban és a *Moeda* szék, utóbbi: rozsdamentes acéllapból készült, ami a pénzverdéből való selejttáru, a lukak a brazil aprópénzek negatívjai.

bontásra ítélt gyarmati stílusú házak gerendái, oszlopai adták az alapanyagot. Ezeket lefényképeztem, és a fényképek alapján inspirálódtam az egyedi szobrászati alkotások, bútordarabok elkészítésére. A kiállítás ezeket a bútorokat mutatta be, és még egy-két kisebb fémből készült tárgyat.

A pályafutását Sergio Rodrigues irodájában kezdte, aki afféle második apaként is jelen volt az életében. Jelenleg saját stúdiója van, márkát épít (DOIS design). Több neves európai cég is forgalmazza

bútorait, mint a Tolix, Poltrona Frau, Cappellini. Mit gondol, mivel tudott elismerést szerezni az európai piacon? Kell-e valamilyen tendenciát követni, valamilyen alkalmazkodni az európai irányzatokhoz? Édesapám kiváló barátja volt Sergio Rodrigues és igen, hatott rám munkássága, de úgy gondolom, hogy saját magamhoz híven tervezek. Azon az úton haladok, amiben hiszek, „kihasználva” minden kulturális, természeti gazdagságot, amit az országomban találok. Úgy érzem, fontos számomra, hogy kevésbé kövessem a cégek által diktált trendeket. Magamat

követem, a szívemre hallgatok, így megvan annak a lehetősége, hogy új formákat alkossak, és találjak ki. Talán ezt a „saját utat” vette észre néhány, az ön által is említett nagyobb cég. Megkerestek, mert lehetőséget láttak bennem.

Az '50-es évek brazil modernistái, mint édesapja José Zanini Caldas után a '90-es években a Campana testvérek mutatkoztak be új stílussal, anyaghasználattal a brazil designban. Ön, mint az újabb design generáció képviselője, miben érzi az újítást az elődökhöz képest?

Az előző generációk forradalmi ötletekkel jöttek és a tárgyalatást az adott kor egyre fejlettebb technológiájával párosították, de sokszor nem volt meg az igazi technikai háttér. Ugyanakkor az újdonság ereje, a kísérletezés miatt is a régi designalkotásoknak még mindig óriási értékük van. Természetesen ma a technikai megoldások, pld. a vasalatok is korszerűbbek, melyek óriási lehetőségeket tárhatnak fel az újabb generációk számára.

Többféle anyaggal dolgozik: fém, trópusi fák, akril, de újrahasznosított anyagokkal

is tervez. Lehet korszakolni, hogy mikor melyik anyagot részesíti előnyben? Gondolok a gördeszkából készült székre (Poltrona Skate) vagy a fém Moedára, vagy a Poltrona 50-re, ez utóbbi kifejezetten letisztult, egyúttal erőteljesen férfias vonalvezetést mutat.

A környezettudatosság ma első helyen szerepel, ez fontos az anyagválasztásban.

A mai vevők már kifejezetten fontosnak tartják a környezettudatos anyaghasználatot, és nagyon lényeges számukra, hogy honnan származik az alapanyag.

Skate jr. Rozsdamentes acél és rétegzett lemez és rétegzett lemez (gördeszkalapok). (2012)

Már több mint tíz éve alkotok, minden munkám egy önálló korszakot jelent. Nem órák, hanem napok telnek el, míg elkészül egy bútor – olyan ez, mint egy játék a tárgyakkal. A változást, fejlődést is reprezentáló játék, és természetesen a saját életem történései is hatással vannak a munkáimra. A Moedának például külön története van. A prototípusa eredetileg növényi rostokból készült, de ez nem volt egy jó ötlet, mert nem volt tartós, összetört. Végül jött az ihlet: egy lakatosműhelyben láttam meg egy rozsdás, penészes fémlapot, amiből a

A hagyományos kézművességet dicsérő darabok kerülnek ki a tervező műhelyéből.

pénzverdében a 10 centávosokat (brazil aprópénz - a szerk.) készítik, végül ebből raktam össze.

Mi volt a legfontosabb, amit kaphatott művészként édesapjától és azoktól az alkotóktól, akikkel gyerekkorától kezdve kapcsolatban van vagy volt, gondolok itt például Tom Jobim muzikusra, vagy Oscar Niemeyerre, az építészre.

Édesapámtól az érdeklődést, a kíváncsiságot kaptam. Felébresztette bennem az alkotót, és ösztökélt, hogy megvalósítsak mindent, amit elképzelek a magam számára. Izgága gyerek voltam, és apukám „lenyugtató”, mert megértette velem, hogy az alkotáshoz higgadság is kell. Ő és a művészbartárai megmutatták számomra az alkotás, a kultúra világát.

Kik vagy mi inspirálják?

A geográfia, az állatvilág és a természet minden szépsége.

Ha röviden kellene jellemeznie, akkor mit mondana, mit jelent brazil designernek lenni?
Így „írnám körül”: kitartást jelent.

Mik a tervei a jövőben? Mik az álmai?

Szakmai kapcsolatok teremtése, és még ismertebbé szeretnék válni a nemzetközi piacon. Az álmom pedig, hogy befejezzem végre a saját házat és a kertemet.

Melyik munkájára a legbüszkébb?

Nincs kifejezetten egy, mert mindegyiket szeretem. Minden egyes munkám egy-egy pillanat az életemből, mindegyikhez kötődöm, így azt gondolom, nem tudnék választani.

Lakberendezésben megkerülhetetlen.

